

díry na střeše ve stodole, neměnily, střech těch neopravovali až do příštího roku, který bude od soudu ustanoven k zajištění důkazu, leč že by živelní pohroma vyžadovala opravu střechy. Soud své stolice návrhu vyhověl, rekursní soud jej zamítl.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

V řízení o zajištění důkazu dle § 384 n. n. c. ř. s. není pro návrh, o němž jde, a pro opatření, jež první soudce na něj učinil, žádného místa. Opatření to dle obsahu svého činí porušení, jež je předmětem prozatimního opatření po rozumu § 382 čís. 5 ex. ř., aniž by však podmínky jeho byly dány, ba navrhovateli, kteří návrh svůj s tohoto hlediska vůbec nečinili, i jen tvrzeny. Nehledě k ostatním předpokladům, chybí zejména podmínka, aby šlo o ohrožení nároku ve smyslu § 381 ex. ř., kde se míní materiální nárok a předpokládá se obava, že by soudní postih neb uskutečnění jeho bylo zmařeno neb značně stíženo, kdežto v tomto případě uplatňují navrhovatelé pouze obavu, že by důkaz byl zmařen nebo stížen, v jakém stavu se střecha, o níž jde, nalézá. Rovněž nejde o opatření ve smyslu § 458 c. ř. s., protože nejde o rušenou držbu. Jiných prozatimních opatření, než dle exekučního řádu a tohoto § pak dle speciálních zákonů (na př. patentního), které se sem vztahovati nemohou, platné právo však nezná. Soudce tedy neměl o návrhu na žádané opatření vůbec jednati, nýbrž prostě jej zamítnouti, jako v zákoně nepředvídaný a tudíž nemístný. Skutečně také byla by opatřením tím dotčena práva stran, jichž hájení musí jim samým zůstaveno býti a jež touto cestou rozhodovati nelze. Právě-li navrhovatelé v dovolací stížnosti, že odpůrci, odevzdavše již dne 31. prosince 1921 budovy, o něž jde, jim, nemají práva více jimi disponovati, tedy střechu opravovati, tož ani řečeného opatření soudního potřebí nemají, neboť pak závisí to jen od jejich vůle, zdali odpůrcům opravu připustiti chtějí čili nic, a kdyby tito bez jich svolení se do oprav pustili, je jim k službám žaloba o rušenou držbu a případné prozatimní opatření, nehledě ani k právu svépomoci dle § 344 obč. zák. Oni sice neudávají, nač odpůrce žalovati chtějí, zda na náhradu škody, či na provedení oprav — dle čl. 5 pachtovní smlouvy jest jim vyhrazeno právo po bezvýsledném vyzvání k opravám dáti je provésti a náklady tím vzniklé z kauce si sraziti — ale pak-li jen náhradu škody žádati oprávněni jsou, platí to, co právě řečeno, pak-li však mohou žádati opravy, tu právě je nemohou odpůrcům bránovati a ve výkonu jich povinnosti jim překážeti. A to tito také uplatňují, tvrdíce, že se při odevzdání pachtovních předmětů dne 31. prosince 1921 mimo jiné právě i ty které vady na střeše opravití zavázali, v čemž by jim žádané opatření ale naopak zase bránilo. Právní poměr mezi stranami, bez jehož zjištění nelze říci, která strana jest s návrhem svým ohledně připuštění neb nepřipuštění oprav v právu, nemožno však v řízení o zajištění důkazu řešiti.

Čís. 1601.

Poskytnutí dodatečné lhůty k plnění s pohrůzkou odstoupení od smlouvy (§ 918 obč. zák.) se nevyžaduje, prohlásila-li strana obmeškala již předem, že nebude plnit.

(Rozh. ze dne 4. dubna 1922, Rv I 992/21.)

Žaloba, již domáhal se kupitel na prodávati náhrady škody pro nesplnění smlouvy, byla oběma nižšími soudy zamítnuta. Odvolací soud uvedl mimo jiné v důvodech: Žalobce, chtěje odstoupiti od smlouvy a požadovati náhradu tvrzené škody, měl se zachovati dle zákonných předpisů a toto své rozhodnutí předem žalované sděliti, stanově jí zároveň přiměřenou lhůtu k dodatnému plnění. Odvolatel dovozuje vůči rozsudku prvního soudu, že nebyl povinen zachovati se dle čl. 356 obch. zák., jelikož právní jednání, o něž tu šlo, nebylo ani na straně žalobcově ani na straně žalované firmy obchodem ve smyslu obchodního zákona, jelikož vápno bylo koupeno na opravu žalobcova domu z vlastních vápenic strany žalované a že tu proto nejde o případ čl. 277 obch. zák. Žalobce nezachoval se však ani dle § 918 obč. zák. Náhradu škody pro nesplnění úplatné smlouvy podle § 921 obč. zák. může strana žádati jen, byla-li podle § 918 (nebo 919) obč. zák. oprávněna od smlouvy ustoupiti. K tomu je však třeba, aby se zachovala dle předpisu § 918 odstavec první obč. zák., aby totiž liknavému smluvníku předem oznámila, že ustupuje od smlouvy, nebude-li v dodatečné lhůtě současně stanovené plněno. Straně liknavé musí býti předem sděleno, jaké následky ji stihnou, když v dodatečné lhůtě nesplní, aby dle toho mohla zaříditi své rozhodnutí. V dopisu právního zástupce žalobcova ze dne 3. května 1920 byla sice žalované firmě dána dodatečná lhůta do 7. května 1920, odstoupení od smlouvy nebylo však oznámeno; dopis obsahuje jen pohrůžku, že, nebude-li zakázka ve lhůtě té vyřízena, nastoupen bude pořádková. V dalších pak dopisech z 11. a 16. května 1920 domáhá se žalobce zase jen dodání vápna za původní cenu 2500 Kč, hroze rovněž jen žalobou. Právo volby nebylo tudíž vykonáno. Dopis z 18. května 1920 obsahuje již samo odstoupení od smlouvy, k němuž však žalobce bez předchozího oznámení nebyl oprávněn. Když žalovaná k žádosti žalobcově vrátila mu kupní cenu, došlo tím sice k zrušení smlouvy, žalobce není však oprávněn uplatňovati nárok na náhradu tvrzené škody, když, nezachovav se dle předpisu § 918 obč. zák., nároku toho vůbec nenabyl.

Nejvyšší soud uznal dle žaloby.

Důvody:

Prisvědčiti sluší odvolacímu soudu v tom, že odpovědí žalovaného ze dne 9. dubna 1920 na zakázku žalobcovu ze dne 1. dubna 1920 byla smlouva mezi stranami uzavřena, že žalovaný touto odpovědí potvrdil zakázku žalobcovu jak co do druhu a množství, tak i co do kupní ceny a způsobu jejího zaplacení a že nebyl tedy oprávněn, ani odpírati plnění proto, že žalobce celou kupní cenu napřed nesložil, ani žádati za zboží cenu vyšší, než byla cena smluvená. Naproti tomu však nelze souhlasiti s názorem soudu odvolacího, že se žalobce, odstoupiv od smlouvy, nezachoval podle zákonných předpisů a že proto nemá nárok na náhradu tvrzené škody. Dopisem ze dne 3. května 1920 neoznámil sice žalobce žalovanému, že od smlouvy odstoupí, nebude-li ve lhůtě tam dané plněno. Avšak tento dopis vzhledem k pozdější korespondenci stran zde nepřichází v úvahu.

Důležitými pro spor jsou pozdější dopisy žalovaného ze dne 8. května, 14. května a 17. května 1920 a dopis zástupce žalobce ze dne 18. května 1920. V dopise ze dne 8. května 1920 oznamuje žalovaný žalobci, že cena vápna stoupla na 2700 K s přírůžkou 500 K a táže se, reflektuje-li žalobce na dodávku za těchto podmínek, či má-li žalovaný kupní cenu poslat zpět. V dopise ze dne 14. května 1920 prohlašuje žalovaný ochotu objednaný vagon vápna zaslati, ovšem jen za cenu 32 K za 100 kg a s další přírůžkou 280 K. V dopise ze dne 17. května 1920 pak oznamuje žalobci, že na ceně ze dne 14. května nemůže sleviti ani korunu. Těmito dopisy dal žalovaný zřejmě nade vší pochybnost na jevo, že smlouvu za podmínek původně ujednaných splniti nechce. Poskytnutí dodatečné lhůty k plnění s pohružkou odstoupení od smlouvy ve smyslu § 918 odstavec první obč. zák. má ten účel, aby straně, nalézající se v prodlení, byla dána možnost, své prodlení napravit a smlouvu dodatečně splniti. Tento postup by byl však zbytečným v tom případě, když strana obmeškala již napřed sama prohlásit, že plniti nechce. To stalo se v tomto případě dopisy žalovaného shora uvedenými. Žalobce, nabýv tím jistoty, že žalovaný smlouvu nesplní, byl oprávněn ve smyslu § 918 obč. zák., bez udělení další lhůty prostě prohlásiti, že i on od smlouvy odstupuje, což učinil dopisem svého právního zástupce ze dne 18. května 1920, oznámiv žalovanému zároveň, že bude od něho žádati náhradu způsobené škody, kterou mu v nejbližších dnech oznámí, což také dopisem ze dne 25. května 1920 učinil. Dovolací soud má tedy za to, že se žalobce choval podle předpisu § 918 obč. zák. a že má podle § 921 obč. zák. nárok na náhradu škody způsobené porušením smlouvy se strany žalovaného.

Čís. 1602.

Přípustnost pořadu práva pro nárok obecního úředníka proti obci o náhradu škody, již mu způsobila tím, že otálela vyřídit jeho žádost, by dán byl do výslužby.

Podmínky opodstatněnosti tohoto náhradního nároku.

(Rozh. ze dne 4. dubna 1922, Rv I 33/22.)

Žalobce byl městským tajemníkem žalované obce v Čechách a zažádal roku 1911 o výslužbu, kteréžto žádosti bylo vyhověno teprve v roce 1918. Žalobu o náhradu škody, jež prý tímto průtahem žalobci vzešla, procesní soud první stolice ve věci samé zamítl, nevyhověv námitce nepřípustnosti pořadu práva a uvedl v onom směru v důvodech: Soudní dvůr má za to, že žalobce ani na svých právech ani na svém jmění ve smyslu § 1293 obč. zák. žalovanou stranou (jejími zákonnými zástupci) poškozen nebyl. Žalobce spatřuje vinu žalované v tom, že žádost jeho, by byl dán do výslužby, byla vyřízena teprv dekretem ze dne 13. května 1918, pokud se týče, že 7 roků zůstala nevyřízena. Aby v těchto okolnostech mohlo býti vůbec spatřováno nějaké zavinění žalované, musel by žalobce především dokázati, že měl tenkrát skutečně zákonný nárok na to, by byl dán do výslužby. Dle § 21 zákona ze dne 29. května 1908, čís. 35 z. zák. má nárok na výslužné úředník po desítileté nepřetržité službě jen tenkrát, když se stal bez vlastního zavinění